

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Digitalna humanistika
Course title:	Digital humanities

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Slovenski študiji II, 2. stopnja		2	3
Slovenian studies II, 2nd degree		2	3

Vrsta predmeta / Course type Obvezni / Obligatory

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
30	-	30	-	-	140	8

Nosilec predmeta / Lecturer: doc. dr. Ines Vodopivec

Jeziki / Languages: Slovenščina/ Slovene	Predavanja / Lectures:	slovenščina/Slovene angleščina/English
	Vaje / Tutorial:	slovenščina/Slovene angleščina/English

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Prerequisites:

Vpis v ustrezen letnik študija.

Enrollment in the relevant year of study.

<p>Vsebina:</p> <p>Digitalna humanistika (DH) je interdisciplinarno področje raziskovanja vezano na računalniško avtomatizacijo vseh oblik človekovega izražanja – od uprizoritvenih umetnosti do vizualnih in literarnih družbenih</p>	<p>Content (Syllabus outline):</p> <p>Digital humanities (DH) is an interdisciplinary field of research related to the computer automation of all forms of human expression - from the performing arts to visual and literary social practices. Today, DH is indispensable in record keeping, statistical and other</p>
--	--

praks. Danes je DH nepogrešljiva pri vodenju evidenc, statističnih in drugih obdelavah podatkov, digitalizaciji gradiva knjižnic, muzejev, galerij, arhivov, arheoloških najdišč ter kot podpora pri obdelavi primarnih gradiv za izvedbo raziskav na področju humanistike in družboslovja.

DH je pomembna pri ohranjanju kulturne dediščine in popularizaciji znanosti, saj nam med drugim omogoča 3D skeniranje in tiskanje oz. množično reproduciranje spomeniških gradiv in rekonstrukcijo objektov za namene turizma, trgovine, medijskega razširjanja ipd. Na ta način se hkrati razširja znanje o ohranjenih kulturnih spomenikih ter omogoči zaščito z izpostavljanjem duplikatov namesto originalov, ki se jih lahko pospravi v depoje s kontroliranimi pogoji hranjenja.

V Sloveniji imamo že mnogo računalniško podprtih zbirk podatkov na področjih DH iz knjižničnih zbirk (npr. Digitalna knjižnica Slovenije, Kamra itd.), muzejskih eksponatov (npr. digitalna zbirka etnografskega muzeja, zbirka čipk muzeja v Idriji, digitalna zbirka prirodoslovnega muzeja), arhivskih gradiv (npr. e-ARH.si) in posameznih projektov, med katerimi so najbolj opazni (ADP – arhiv družboslovnih podatkov, spletna Enciklopedija naravne in kulturne dediščine Slovenije – DEDI, Fran, Sistory, Neznani rokopisi slovenskega slovstva 17. in 18. stoletja itd.). Ob tem Slovenija že vrsto let aktivno sodeluje v evropskih in svetovnih mednarodnih projektih na področju DH z vsebinami npr. v Europeani, v Manuscriptoriumu, s sodelovanjem v CLARINu – Evropski infrastrukturi za jezikovne tehnologije, v projektu IMPACT za razvoj optične prepoznavne znakov historične slovenščine ipd.

Vendar DH ni le spletno predstavljanje zgodovinskih gradiv premične in nepremične kulturne dediščine. Dandanes vedno več kulturne dediščine nastane neposredno na spletu. V ta namen deluje na svetovni ravni pomemben konzorcij za zaščito in ohranjanje digitalnih vsebin (Mednarodni konzorcij za ohranjanje spleta). Za podobno arhiviranje spleta skrbi tudi slovenska in druge nacionalne knjižnice. Razvoj DH pa med drugim podpirajo še mednarodne iniciative, kot je npr. SEEDI, nacionalne in mednarodne strategije odprtega dostopa do raziskovalnih podatkov in

data processing, digitization of libraries, museums, galleries, archives, archaeological sites and as a support in the processing of primary materials for research in the humanities and social sciences.

DH is important in preserving cultural heritage and popularizing science, as it allows us, among other things, 3D scanning and printing or mass reproduction of monumental materials and reconstruction of buildings for the purposes of tourism, trade, media distribution, etc. In this way, knowledge about preserved cultural monuments is simultaneously disseminated and protection is provided by exposing duplicates instead of originals, which can be stored in controlled storage conditions.

In Slovenia we already have many computer-supported databases in the fields of DH from library collections (eg Digital Library of Slovenia, Kamra, etc.), museum exhibits (eg digital collection of the Ethnographic Museum, lace collection of the Museum in Idrija, digital collection of the Natural History Museum), archival materials (eg e-ARH.si) and individual projects, among which the most notable are (ADP - archive of social science data, online Encyclopedia of Natural and Cultural Heritage of Slovenia - DEDI, Fran, Sistory, Unknown Manuscripts of Slovene Literature of the 17th and 18th Centuries etc.). At the same time, Slovenia has been actively participating in European and global international projects in the field of DH for many years, with contents in Europeana, in the Manuscriptorium, with participation in CLARIN - European Infrastructure for Language Technologies, in the IMPACT project for the development of optical character recognition of historical Slovene, etc.

However, DH is not just an online presentation of the historical materials of movable and immovable cultural heritage. Today, more and more cultural heritage is being created directly online. To this end, a globally important consortium for the protection and preservation of digital content (the International Consortium for the Preservation of the Web) has been established. Slovenian and other national libraries also take care of similar archiving of the web. The development of DH is supported, among other things, by international initiatives, such as SEEDI, national and international strategies for open access to research data and scientific publications, and the European

<p>znanstvenih publikacij ter strategija Evropske unije za razvoj skupnega digitalnega trga (the Digital Single Market strategy) za okrepitev EU kot svetovno najpomembnejše digitalne ekonomije. Strategija predvideva:</p> <ul style="list-style-type: none"> - okrepitev digitalnih delovnih mest in priložnosti za zaposlovanje na skupnem trgu, - oblikovanje EU digitalnih industrij za izrabo digitalnih inovacij v korist skupnega in posameznih nacionalnih trgov, - gradnjo EU podatkovne ekonomije in družbe, - izboljšanje povezanosti in dostopa za večjo produktivnost in znanstveno odličnost, - ureditev avtorskega prava za digitalni dostop do spletno dosegljivih vsebin in virov, ter - izboljšanje in okrepitev spletne varnosti. <p>Na predavanjih predavateljica uvodoma opredeli vse ključne pojme povezane z digitalno humanistiko na posameznih področjih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - terminologija DH - gradnja podatkovnih zbirk - gradnja tezavrov - geopozicioniranje in druga spletna orodja - Digitalne zbirke gradiv: digitalne knjižnice, digitalni repozitoriji, digitalni arhivi <p>Predstavi se razvoj in ključne značilnosti sodobne digitalne humanistike na različnih nacionalno in mednarodno pomembnih področjih:</p> <ul style="list-style-type: none"> - DH in umetnostna zgodovina (pomembne nacionalne in tuje zbirke) - DH in zgodovina (pomembne nacionalne in tuje zbirke) - DH in literarne študije, leksikografija in lingvistika - DH in glasba - DH in uprizoritvene umetnosti - DH in arhivistika - DH in arheologija - uporabna DH v sodobnem biblio-informacijskem sistemu <p>Študente seznanijo z veljavnimi predpisi, normativi, strategijami in projektnimi ter drugimi priložnostmi na nacionalni in mednarodni ravni:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EU in slovenski standardi, normativi in direktive povezane z DH in digitalizacijo različnih gradiv, načrtovanjem in izvedbo digitalizacije - program Obzorje 2020 - mednarodne IFLA standarde za DH - mednarodne UNESCO dokumente za ohranjanje 	<p>Union's Digital Single Market strategy to strengthen the EU as the world's most important digital economy. The strategy envisages:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strengthening digital jobs and employment opportunities in the common market, - the creation of an EU digital industry to exploit digital innovation for the benefit of common and individual national markets, - building an EU data economy and society, - improving connectivity and access for greater productivity and scientific excellence, - copyright regulation for digital access to online content and resources, and - Improving and strengthening online security. <p>The lecturer first defines all the key concepts related to the digital humanities in individual fields:</p> <ul style="list-style-type: none"> - DH terminology - construction of databases - construction of thesauri - geopositioning and other web tools - Digital collections of materials: digital libraries, digital repositories, digital archives. <p>The development and key features of modern digital humanities in various nationally and internationally important fields are presented:</p> <ul style="list-style-type: none"> - DH and art history (important national and foreign collections) - DH and history (important national and foreign collections) - DH and literary studies, lexicography and linguistics - DH and music - DH and performing arts - DH and archiving - DH and archeology - useful DH in a modern biblio-information system. <p>Students are informed about current regulations, norms, strategies and project and other opportunities at the national and international level:</p> <ul style="list-style-type: none"> - EU and Slovenian standards, norms and directives related to DH and digitization of various materials, planning and implementation of digitization - Horizon 2020 - international IFLA standards for DH - international UNESCO documents for conservation and digital heritage etc. <p>Students also learn about the latest guidelines and the development of tools for the preservation of digital content and web resources, websites, etc. with</p>
--	--

<p>in digitalne dediščine itd. Študentje spoznajo tudi najnovejše smernice in razvoj orodij za ohranjanje digitalnih vsebin in spletnih virov, strani ipd. s primeri iz Slovenije in tujine. V okviru vaj se študentje seznanijo z aktivno uporabo digitalnih orodij v humanistiki in družboslovju.</p>	<p>examples from Slovenia and abroad. As part of the exercises, students are introduced to the active use of digital tools in the humanities and social sciences.</p>
---	--

Temeljni literatura in viri / Readings:

Lyman, Peter, and Hal R. Varian (2000). How Much Information? At <http://www.sims.berkeley.edu/how-much-info>.

Mayfield, Kedra (2002). How to Preserve Digital Art. Wired (July 23). At <http://www.wired.com/news/culture/0,1284,53712,00.html>.

Price, Laura and Abby Smith (2000). Managing Cultural Assets from a Business Perspective. Washington, DC: Council on Library and Information Resources. At <http://www.clir.org/pubs/reports/pub90/contents.html>.

Rothenberg, Jeff (1999). Avoiding Technological Quicksand: Finding a Viable Technical Foundation for Digital Preservation. Washington, DC: Council on Library and Information Resources. At <http://www.clir.org/pubs/reports/pub77/contents.html>.

Thibodeau, Kenneth (2002). Overview of Technological Approaches to Digital Preservation and Challenges in Coming Years. In The State of Digital Preservation: An International Perspective. Conference Proceedings. Documentation Abstracts, Inc., Institutes for Information Science Washington, DC, April 24–25, 2002. Washington, DC: Council on Library and Information Resources. At <http://www.clir.org/pubs/reports/publ07/contents.html>.

Bearman, D., (ed.) (1996). Research Agenda for Networked Cultural Heritage. Santa Monica, CA: Getty Art History Information Program.

A Companion to Digital Humanities, ed. Susan Schreibman, Ray Siemens, John Unsworth. Oxford: Blackwell, 2004.

<http://www.digitalhumanities.org/companion/>

Drugi priporočeni viri:

Ljubljana v BiTiH - BiTi v Ljubljani : prispevki iz prvega ljubljanskega kongresa digitalizacije kulturne dediščine = papers from the first Slovenian congress for digitisation of cultural heritage : tematska številka, (Knjižnica, 56, 3). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: Narodna in univerzitetna knjižnica, 2012.

Sixth SEEDI Conference Digitization of Cultural and Scientific Heritage, Zagreb, May, 18-20, 2011, (SEEDI communications, 14). Beograd: Matematički fakultet, [2011]. <http://elib.mi.sanu.ac.rs/files/journals/ncd/21/ncd21117.pdf>.

Izzivi sodobnih tehnologij : konkurenčna prednost knjižničnih storitev : zbornik referatov = Challenges of

modern technologies : the competitive advantage of library services : proceedings. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: = Slovenian Library Association, 2012.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Charter on the Preservation of the Digital Heritage. Adopted at the 32nd session of the General Conference of UNESCO, 17 October 2003

The UNESCO/PERSIST - Guidelines for the selection of digital heritage for long-term preservation. UNESCO/PERSIST Content Task Force, March 2016.

KAVČIČ-ČOLIĆ, Alenka. Trajno ohranjanje digitalne kulturne in znanstvene dediščine : strategija Narodne in univerzitetne knjižnice = Long-term preservation of the digital cultural and scientific heritage : The National and University Library strategy. V: AMBROŽIČ, Melita (ur.), VOVK, Damjana (ur.). Knjižničarski izzivi: vizija, strategija, taktika : 2003-2013-2023 : zbornik referatov = Challenges in librarianship: vision, strategy, tactics : 2003-2013-2023 : proceedings. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije: = Slovenian Library Association, 2013.

Strategija trajnega ohranjanja digitalnih virov v Narodni in univerzitetni knjižnici : 2012-2020. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica, 2012.

Zbornik povzetkov, Kongres Digitalne vsebine: nastanek, hranjenje, dostop, Ljubljana, 5.-6. 2014. V Ljubljani: Narodna in univerzitetna knjižnica, 2014.

Zbornik konference Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika, 29. september - 1. oktober 2016, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana, Slovenija 1. izd. V Ljubljani: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2016, str. I-II. http://www.sdjt.si/wp/wp-content/uploads/2016/09/JTDH-2016_Uvodni-del_Preface.pdf.

Cilji in kompetence:

Z vse močnejšo prisotnostjo DH v vsakodnevnem delovanju posameznika je za razvoj humanistike in družboslovja, pa tudi za splošen napredek slovenske znanosti in družbe, ključnega pomena izobraževanje kadrov na tem področju. V okviru kulturnih vsebin so to muzejski, galerijski, gledališki, knjižnični, arhivski in podobni delavci. Na področju znanosti so to vsi raziskovalci in profesorji fakultet, ki se srečujejo z uporabo spletno dosegljivih podatkov (npr. statističnih analiz, člankov, digitaliziranih gradiv ipd.). Temeljni cilj predmeta je študente seznaniti z izhodišči, razvojem in najnovejšimi trendi DH, s posebnim poudarkom na slovenski digitalni humanistiki kot družbeno-vplivnem dejavniku in produktu. Dalje je cilj predmeta študente usposobiti za samostojno delo z orodji in vsebinami DH v okviru humanistične in družboslovne znanosti. Z usmerjanjem v praktično delo bodo študentje svoja znanja lahko pomembno izkoristili ne samo pri pisanju

Objectives and competences:

With the growing presence of DH in the daily work of individuals, the education of staff in this field is of key importance for the development of the humanities and social sciences, as well as for the general progress of Slovenian science and society. Within the cultural contents, these are museum, gallery, theater, library, archive and similar workers. In the field of science, these are all researchers and professors of faculties who encounter the use of online data (eg statistical analyzes, articles, digitized materials, etc.). The basic goal of the course is to acquaint students with the starting points, development and latest trends of DH, with special emphasis on the Slovenian digital humanities as a socially influential factor and product. Furthermore, the aim of the course is to train students to work independently with the tools and contents of DH in the humanities and social sciences. By focusing on practical work, students will be able

zaključnih nalog lastnega študija temveč tudi pri zaposlitvah znotraj javnih in zasebnih organizacij, ki gradijo lastne digitalne zbirke ali so udeleženi v souporabi nadnacionalnih podatkovnih baz.

to use their knowledge significantly not only in writing final assignments of their own studies but also in employment within public and private organizations that build their own digital collections or participate in the sharing of transnational databases.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

Po opravljenih obveznostih in izpitu bo študent sposoben:

- Izkazati podrobno poznavanje ključnih tem s področja DH s poudarkom na slovenskih primerih;
- uporabiti teoretična znanja s področja DH v lastni raziskovalni, pedagoški in ustvarjalni praksi pri delu z zbirkami v muzejih, knjižnicah, arhivih itd.;
- ovrednotiti svoje lastno raziskovalno delo ter ga umestiti v širši znanstveno-raziskovalni proces;
- sodelovati v sodobnem razvoju in uporabi DH pri lastnem znanstveno-raziskovalnem in aplikativnem delu.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

After completing the obligations and the exam, the student will be able to:

- Demonstrate detailed knowledge of key topics in the field of DH with an emphasis on Slovenian cases;
- use theoretical knowledge in the field of DH in their own research, pedagogical and creative practice when working with collections in museums, libraries, archives, etc.;
- evaluate their own research work and place it in a broader scientific research process;
- Participate in the modern development and use of DH in its own scientific research and application work.

Metode poučevanja in učenja:

Oblike dela:

- Frontalna oblika poučevanja
- Delo v manjših skupinah oz. v dvojicah
- Samostojno delo študentov
- e-učenje
- drugo (vpišite) : seminarska naloga

Metode (načini) dela:

- Razlaga
- Razgovor/ diskusija/debata
- Delo z besedilom
- Proučevanje primera
- Igra vlog
- Druge vrste nastopov študentov
- Reševanje nalog
- Študijski obiski podjetij ipd.)
- Vključevanje gostov iz prakse
- Udeležba na okrogli mizi, na konferenci

Learning and teaching methods:

Types of learning/teaching:

- Frontal** teaching
- Work in smaller groups or pair work
- Independent students work
- e-learning
- other: seminar

Teaching methods:

- Explanation
- Conversation/discussion/debate
- Work with texts
- Case studies
- Role-play
- Different presentation
- Solving exercises
- Field work (e.g. company visits)
- Inviting guests from companies
- Attending round table and conference

Delež (v %) /

Načini ocenjevanja:	Weight (in %)	Assessment:
Pisni izpit (teoretična znanja):	40 %	Written exam
Ustni izpit (aplikativno poznavanje vsebine):	60 %	Oral exam

Reference nosilca / Lecturer's references:

Raziskovalka in nosilka naloge Narodne in univerzitetne knjižnice Slovenije na evropskem projektu Impact – Improving access to text, sofinanciranim s strani sedmega okvirnega programa Evropske komisije (7FP) (2010-2013).

- Izzivi sodobnih tehnologij : konkurenčna prednost knjižničnih storitev = Challenges of modern technologies : the competitive advantage of library services. Skupno strokovno posvetovanje Sekcije za specialne knjižnice in Sekcije za visokošolske knjižnice pri ZBDS (5 ; 2012 ; Ljubljana).
- Ljubljana v BiTiH - BiTi v Ljubljani : prispevki iz prvega ljubljanskega kongresa digitalizacije kulturne dediščine = papers from the first Slovenian congress for digitisation of cultural heritage : tematska številka.
- South-Eastern European Digitization Initiative - SEEDI 2012, Ljubljana, Slovenia, 17-18 May 2012.
- Večrazsežnostni prikazi naravne in kulturne dediščine v projektu DEDI.
- NUK : izdelava digitalne kopije Bockove Kreutterbuch. Blatnik, Alenka; Svolfšak, Sonja; Vodopivec, Ines.
- Knjiga kot premična kulturna dediščina v portalu DEDI : umestitev knjige v digitalno enciklopedijo naravne in kulturne dediščine na Slovenskem.
- Optical character recognition of historical texts : end-user focused research for Slovenian books and newspapers from the 18th and 19th Century.